

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอน
2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอน
3. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอน ที่

ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกัน

4. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความแตกต่างกัน

5. เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 อยู่ในระดับมาก
2. ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง มีความแตกต่างกัน
3. ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกัน
4. ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความแตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 2,286 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 176 คน ครูผู้สอน จำนวน 2,110 คน จาก 176 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 176 แห่ง การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างนั้นใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 331 คน แต่การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง ของการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางสำเร็จรูปของได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 344 คน จำแนกตามขนาดโรงเรียนดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558)

2.1 โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 93 คน

2.2 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 156 คน

2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 95 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 แบ่งแบบสอบถาม 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ แบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check - list) ซึ่งเกี่ยวกับสถานภาพการ

ดำรงตำแหน่ง ประสพการณ์ทำงาน ขนาดโรงเรียน ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการ
กองทุนหมุนเวียนส่งเสริมการเกษตรเพื่อโครงการอาหารกลางวัน ใน 5 ด้าน จำนวน 43
ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.959 และในด้านต่างๆ มีค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

2.1 ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการกองทุนหมุนเวียนส่งเสริม
การเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ด้านการบริหารจัดการ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87

2.2 ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการกองทุนหมุนเวียนส่งเสริม
การเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ด้านระบวนการดำเนินงาน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

2.3 ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการกองทุนหมุนเวียนส่งเสริม
การเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ด้านผลผลิตทางการเกษตร มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

2.4 ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการกองทุนหมุนเวียนส่งเสริม
การเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ด้านคุณภาพอาหารกลางวัน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

2.5 ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการกองทุนหมุนเวียนส่งเสริม
การเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ด้านภาวะโภชนาการ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการ
อาหารกลางวันแบบยั่งยืน ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย จำนวน 37 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้ง
ฉบับเท่ากับ 0.958 และในด้านต่างๆ มีค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

3.1 ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันแบบยั่งยืน
ด้านการบริหารและกระบวนการดำเนินงานโครงการ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

3.2 ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันแบบยั่งยืน
ด้านการพัฒนาบุคลากร องค์กรความรู้ และถ่ายทอดเทคโนโลยี มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ
0.78

3.3 ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันแบบยั่งยืน
ด้านภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

3.4 ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันแบบยั่งยืน
ด้านการวิจัยและพัฒนากิจกรรมตามโครงการ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91

3.5 ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันแบบยั่งยืน
ด้านการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยโครงการกองทุนหมุนเวียนส่งเสริมการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ ด้านคุณภาพอาหารกลางวัน ด้านภาวะโภชนาการ ด้านการบริหารจัดการ ด้านผลผลิตทางการเกษตร ด้านกระบวนการดำเนินงาน ตามลำดับและโครงการอาหารกลางวันแบบยั่งยืน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ ด้านการพัฒนาบุคลากร องค์ความรู้ และถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการบริหารและกระบวนการดำเนินโครงการ ด้านภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วม ด้านการวิจัยและพัฒนากิจกรรมตามโครงการ ด้านการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ ตามลำดับ

2. ประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบโครงการและครูผู้สอน โครงการกองทุนหมุนเวียนส่งเสริมการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เพียงด้านเดียว คือ ด้านการบริหารจัดการ ส่วนโครงการอาหารกลางวันแบบยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านการพัฒนาบุคลากร องค์ความรู้ และถ่ายทอดเทคโนโลยี

3. ประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบโครงการและครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

4. ประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบโครงการและครูผู้สอน ในการปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ที่แตกต่างกัน โดย

ภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพียง 2 ด้าน คือ ด้านคุณภาพอาหารกลางวัน และด้านภาวะโภชนาการ และ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการและครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวันแบบยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

5. แนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 ผู้วิจัยได้นำประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการดำเนินงาน ด้านผลผลิตทางการเกษตร ด้านภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วม ด้านการวิจัยและพัฒนากิจกรรมตามโครงการ และด้านการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ จึงควรกำหนดแนวทางที่เหมาะสม

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 ส่วนมากมีความพร้อมในการดำเนินโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอน มีความรู้ ความเข้าใจและความสามารถในการบริหาร เพราะการดำเนินงานอาหารกลางวันให้กับนักเรียนนั้นเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเป้าหมายหลักของแต่ละสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างจริงจัง จึงปรากฏผลเช่นนี้ ดังนั้นผลงานวิจัยของผู้วิจัยสอดคล้องกับผลงาวิจัยของ จิตรตรี ผู้ชนิดี (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งเสริมและที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางกอกน้อย สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู ต่อปัจจัยที่ส่งเสริม

การบริหารโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตบางกอกน้อย สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ ด้านคุณภาพอาหารกลางวัน ด้านภาวะโภชนาการ ด้านการบริหารจัดการ ด้านผลผลิตทางการเกษตร และด้านกระบวนการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อที่ 1 ที่ว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ซึ่งผู้วิจัยได้อภิปรายผลแยกเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านคุณภาพอาหารกลางวัน เป็นการแต่งตั้งมอบหมายให้ผู้ที่รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันที่มีความรู้ความเข้าใจและมีหลักฐานการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ เมื่อสิ้นปีการศึกษา โรงเรียนยังมีทุนเหลือที่จะดำเนินโครงการนั้นๆ ต่อในปีต่อไปได้ จากผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนทุกแห่ง ได้ให้ความสำคัญของโครงการนี้ทุกขั้นตอน โดยเฉพาะการคัดเลือกวัตถุดิบในการปรุงอาหาร การปรุงอาหาร และผู้ประกอบอาหาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นววรรณ วุฒิ (2553, หน้า 66) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการอาหารกลางวันโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 2 พบว่า สภาพการดำเนินงานตามปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการอาหารกลางวันโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 2 ด้านวัตถุดิบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติสูงกว่ากิจกรรมอื่น 3 ลำดับแรก ตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ วัตถุดิบในการทำอาหารมีความใหม่และสดทุกวัน วัตถุดิบในการทำอาหารให้ความสำคัญกับการปลอดสารพิษวัตถุดิบในการปรุงมีระบบการเก็บที่ไม่เกิดเชื้อราหรือเน่าเสีย มีความระมัดระวังการปนเปื้อน สกปรกของวัตถุดิบทั้งภาชนะที่ใส่ และกระบวนการทำอาหาร และ วัตถุดิบในการทำอาหารเน้นผลผลิตตามฤดูกาล ส่วนกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติต่ำกว่ากิจกรรมอื่น คือ วัตถุดิบในการทำอาหาร เน้นแหล่งผลิตจากชุมชนท้องถิ่นและการเลือกวัตถุดิบที่ราคาถูกแต่มีคุณค่าทางโภชนาการสูง

1.2 ด้านภาวะโภชนาการ เป็นการดำเนินงานตามโครงการเงินทุนหมุนเวียน

ส่งเสริมผลผลิตเพื่อโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน จากเงินดอกผลของกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันเพื่อนำผลผลิตหรือรายได้ไปสนับสนุนให้นักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวันที่มีคุณค่าทางโภชนาการและปริมาณเพียงพอ จากผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน ครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาอาหารโภชนาการและสุขภาพอนามัยในโรงเรียนตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนสุทศยามบรมราชกุมารีเน้นการพัฒนาที่ตัวเด็กมากกว่าการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของโรงเรียน ดังนั้นความรู้ ทักษะ ทักษะ ทักษะ และพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ที่เด็กได้รับการพัฒนา นอกจากนี้จะช่วยในการดูแลโภชนาการและสุขภาพของตนเองแล้ว สิ่งเหล่านี้ยังสามารถถ่ายทอดให้แก่รุ่นลูก รุ่นหลานต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักโภชนาการ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2558, หน้า 12) ความสำคัญของอาหารและโภชนาการ อาหารเป็นสิ่งสำคัญสำหรับชีวิต เพื่อให้ร่างกายได้รับพลังงานและสารอาหารต่างๆ เช่น โปรตีน ไขมัน คาร์โบไฮเดรต วิตามิน แร่ธาตุ และสารอื่นๆ ในอาหารที่ให้ประโยชน์ต่อร่างกาย รวมทั้งใยอาหารและน้ำ เพื่อร่างกายเจริญเติบโตและบำรุงสุขภาพให้แข็งแรงสมบูรณ์ ร่างกายคนเรามีความต้องการสารอาหารต่างๆ แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับอายุ เพศ กิจกรรม และภาวะของร่างกายที่แตกต่างกัน สารอาหารที่ร่างกายคนเราต้องการมีมากกว่า 30 อย่าง แต่เนื่องจากอาหารต่างชนิดกันมีองค์ประกอบหลักของสารอาหารไม่เหมือนกัน อาหารเพียงชนิดเดียวจึงไม่สามารถเป็นแหล่งของสารอาหารทุกชนิดในปริมาณที่ร่างกายต้องการได้ ถ้ากินไม่ถูกต้องไม่พอจะทำให้สารอาหารน้อยกว่าความต้องการของร่างกาย ทำให้เซลล์ต่างๆ อวัยวะต่างๆ ในร่างกายทำงานผิดปกติ เกิดโรคขาดสารอาหารหรือถ้ากินอาหารใดมากเกินไปไม่ถูกส่วนจะทำให้เกิดโรคโภชนาการเกิน เช่น อ้วนหรือโรคจากความผิดปกติอื่นๆ เช่น เบาหวาน หลอดเลือดอุดตัน ไขมันในเลือดสูง เป็นต้น เพื่อให้ร่างกายได้รับสารอาหารตามความต้องการจึงควรกินอาหารให้หลากหลายในสัดส่วนที่เหมาะสมตามอาหารหลัก 5 หมู่ Teha (2008, Abstract) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การปฏิรูปอาหารกลางวันส่งผลกระทบบ้านมาตรฐานโภชนาการ ของสภาพแวดล้อมทางอาหารภายในโรงเรียน พบว่า จากการห้ามใช้สีเขียว สีเหลือง สีแดง ในอาหาร พบว่า อาหารที่ใช้สีแดงมีมากกว่าร้อยละ 30 ของอาหารที่วางขาย ทั้งนี้ ควรลดการใช้สีแดงลงจากร้อยละ 83 ลงมาที่ร้อยละ 47 ส่วนอาหารที่ใช้สีเหลืองควร

เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 18 เป็นร้อยละ 48 และมีการซื้อขายเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 6 เป็นร้อยละ 34 แสดงว่ามาตรฐานโภชนาการ มีผลต่อค่านิยมทางโภชนาการเชิงบวก Marie (2007, Abstract) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพทางโภชนาการของอาหารกลางวัน สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียนท้องถิ่นรัฐ Minnesota พบว่า ควรลดปริมาณไขมันในอาหารกลางวันและควรเพิ่มอาหารประเภท ผัก ผลไม้ ธัญพืช ทั้งนี้ จากการตรวจสอบอาหารกลางวัน ของนักเรียนที่จัดเตรียมมาจากบ้าน พบว่า คุณภาพด้อยกว่าอาหารกลางวัน ที่โรงเรียนจัดเตรียมให้

1.3 ด้านการบริหารจัดการ เป็นการผลิตวัตถุดิบอาหารสำหรับใช้ในการจัดอาหารกลางวันสำหรับนักเรียนทุกคนทุกวันเรียน จากผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 1 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน ครูผู้สอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงานที่สัมพันธ์กัน เมื่อผู้บริหารโรงเรียนรับนโยบายมาก็ถ่ายทอดให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทราบ ให้ยึดถือและปฏิบัติตาม แนวนโยบายที่กำหนด ทำให้งานและผลลัพธ์ของงานออกมาในแนวเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นววรรณ วุฒิ (2553, หน้า 68) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการอาหารกลางวันโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแพร่ เขต 2 พบว่า ด้านการบริหารจัดการ แนวทางปรับปรุงที่สำคัญ คือ ผู้บริหารโรงเรียนควรแต่งตั้งบุคลากรที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมเป็นผู้รับผิดชอบในโครงการอาหารกลางวันให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน มีการควบคุมดูแลการดำเนินโครงการอาหารกลางวันที่เป็นระบบ เพื่อให้โครงการมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลโครงการที่เป็นระบบสามารถปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องได้อย่างต่อเนื่อง

1.4 ด้านผลผลิตทางการเกษตร เป็น ลักษณะในด้าน ต่างๆ ของอาหารที่มีผลต่อความต้องการของผู้ผลิตหรือผู้บริโภค และสอดคล้องกับมาตรฐานที่กฎหมาย กำหนดอาหารที่จัดบริการนักเรียนในแต่ละมื้อ มีปริมาณเพียงพอ มีคุณค่าตามการวิเคราะห์คุณภาพอาหาร สถานที่จัดบริการอาหารและปรุงอาหารสะอาดถูกหลักอนามัย วัสดุอุปกรณ์ในสถานที่จัดบริการอาหารมีเพียงพอและเหมาะสม จากผลการวิเคราะห์ ประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 1 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน ครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงานโครงการ

อาหารกลางวันในโรงเรียน ขั้นตอนในการผลิตเป็นขั้นตอนที่สำคัญจะต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ที่มีประสบการณ์ในเรื่องนั้นๆ มาดำเนินการ จึงจะทำให้การจัดการในการผลิตเป็นการดำเนินงานเพื่อเป็นรูปแบบในการจัดการศึกษาหรือเป็นตัวอย่างของการดำเนินงานเพื่อให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้และฝึกปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการบริหารจัดการ การพัฒนาอาหาร โภชนาการ และสุขภาพอนามัยในโรงเรียน ของ นันทพร วีรวัฒน์ (2556, หน้า 15 - 18) การเกษตรในโรงเรียน เป็นกิจกรรมสำคัญอันดับแรกที่โรงเรียนใน โครงการตามพระราชดำริทุกโรงเรียนดำเนินการจุดมุ่งหมายของการเกษตรในโรงเรียนคือ ผลิตวัตถุดิบอาหารสำหรับใช้ในการจัดอาหารกลางวันสำหรับนักเรียนทุกคนทุกวันเรียน และพัฒนานักเรียนทุกคนให้มีความรู้ทักษะและทัศนคติที่ดีทางการเกษตรผสมผสานเป็น พื้นฐานในการดำรงชีวิตในอนาคต ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายทั้ง 2 ประการ อาจแบ่งการจัดการเกษตรในโรงเรียนได้เป็น 3 ระยะดังนี้ ระยะที่ 1 การจัดการเพื่อให้มี กิจกรรมการผลิตที่หลากหลายเกิดขึ้นในโรงเรียน อาจเรียกได้ว่าเป็นช่วงของการจัดตั้ง กิจกรรมการผลิตต่างๆ ใช้ระยะเวลา 2 - 5 ปี ขึ้นกับศักยภาพและความเอาใจใส่ ของครูใหญ่และครูที่รับผิดชอบโครงการ หัวใจสำคัญของการดำเนินงานในช่วงนี้ คือ การ จัดการพื้นที่และการจัดการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรเป็นระยะของการดำเนินงานทาง กายภาพ พร้อมทั้งเตรียมปัจจัยการผลิตอื่นๆ เช่น เมล็ดพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ วัสดุอุปกรณ์ การเกษตร หลังจากเตรียมปัจจัยการผลิตแล้วจึงลงมือปฏิบัติ ทดลองทำการเกษตร จด บันทึกรายการผลผลิตที่ได้รวมถึงปัญหาอุปสรรคเพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงหรือหาแนวทาง ในการพัฒนา สำหรับใช้วางแผนการผลิตในปีการศึกษาต่อไป รูปแบบการผลิตทาง การเกษตรของโรงเรียนเป็นการเกษตรแบบผสมผสานสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน ประเภทของอาหารที่โรงเรียนควรผลิตขึ้นอยู่กับความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ในแต่ละ ท้องถิ่น แต่ควรประกอบไปด้วยอาหารประเภทพืชผักที่หลากหลาย รวมทั้งพืชผักพื้นบ้าน และอาหารที่เป็นแหล่งของวิตามินเอ และธาตุเหล็กด้วย อาหารประเภทไม้ผลที่สำคัญคือ กล้วยและมะละกอ อาหารที่เป็นแหล่งของโปรตีน เช่น ไข่ไก่ ไข่ปลา ไข่หมู ไข่ไก่ ไข่ปลา ไข่หมู ไข่ไก่ ไข่ปลา ไข่หมู และถั่วเมล็ดแห้งและการทำงาน ระยะที่ 2 การจัดการเพื่อให้มี ผลผลิตอย่างยั่งยืน เป็นระยะของการวิเคราะห์สถานการณ์ของโรงเรียนในการผลิตอาหาร แต่ละประเภทแล้วจึงดำเนินการพัฒนาปรับปรุงศักยภาพของโรงเรียนเพื่อให้มีผลผลิตทาง การเกษตรพอเพียง ต่อเนื่อง สม่าเสมอตลอดปีการศึกษา ระยะที่ 3 การจัดการเพื่อให้เกิด การเรียนรู้ เป็นระยะของการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีสู่เด็กนักเรียนอย่างเป็นระบบ

โดยการพัฒนาเป็นหลักสูตรเกษตร จัดทำแผนการสอน ในระยะนี้ควรต้องอาศัย
ประสบการณ์จากครูเกษตรของโรงเรียนมาร่วมกันจัดทำ มีการกำหนดชั่วโมงการเรียนการ
สอนอย่างชัดเจน

1.5 ด้านกระบวนการการดำเนินงาน เป็นภาวะของร่างกายที่เกิดจากการ
ได้รับอาหารที่ถูกหลักโภชนาการหรือมีสารอาหารครบถ้วนและมีปริมาณเพียงพอกับความ
ต้องการของร่างกายก่อให้เกิดประโยชน์แก่ร่างกาย และร่างกายใช้สารอาหารเหล่านั้นใน
การเสริมสร้างสุขภาพอนามัยได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มที่ นักเรียนมีน้ำหนักส่วนสูงเป็นไป
ตามเกณฑ์ จากผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันใน
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนนคร เขต 1 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครู
ผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้
เนื่องจากการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนมีการวางแผนและการใช้
หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีการประชุมชี้แจง การแต่งตั้งกรรมการดำเนินงานและ
การประชาสัมพันธ์ มีการนิเทศ ตรวจสอบและรายงานผล ทุกขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับ
รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยมาก ได้แก่ การสรุปผลและจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน
เป็นรายเดือนและรายปี การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนมีความ
สอดคล้องกับแผนงานงบประมาณของโรงเรียนและมีการประชุมชี้แจงคณะกรรมการ
ดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยมากจึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียน
ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่ง
สอดคล้องกับงานวิจัยของ พุทธา คุณมี (2550, หน้า 130) ศึกษาเรื่องการประเมิน
โครงการเงินทุนหมุนเวียนส่งเสริมผลผลิตเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาศกนนคร เขต 3 พบว่า รูปแบบการดำเนินงาน โดยภาพรวม
มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเมื่อจำแนกตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน
ครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีระดับความคิดเห็น
อยู่ในระดับมาก

โครงการอาหารกลางวันแบบยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาศกนนคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า
ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาศกนนคร เขต 1 ส่วนมากมีความพร้อมในการดำเนินโครงการอาหาร
กลางวันในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และ

ครูผู้สอน เป็นการดำเนินงานเพื่อนำเงินงบประมาณที่ได้รับอุดหนุนค่าอาหารกลางวันมาบริหารจัดการโดยมีหลักคิดที่สำคัญ คือ การสร้างให้เด็กนักเรียนทุกคนมีภาวะโภชนาการที่ดี สุขภาพแข็งแรง ไปพร้อมๆ กับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดูแลสุขภาพ โดยเน้นให้เด็กนักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อีกทั้งเป็นการพัฒนาทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริง สามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุด โดยมีโรงเรียนเป็นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้ที่มีครูเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนพัฒนา พร้อมกับการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในการจัดอาหารกลางวันให้มีความคุ้มค่า มีความเพียงพอ และพอประมาณ สามารถลดภาวะทุพโภชนาการในนักเรียนให้ลดลงให้นักเรียนทุกคนมีอาหารกลางวันรับประทานครบ 200 วัน และสามารถบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้การสอนในสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ตลอดจนเป็นโอกาสฝึกทักษะในการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีในการดูแลสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับคู่มือการดำเนินงานกองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน (2559, หน้า 25) กระบวนการบริหารการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนสู่การปฏิบัติเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นต่อเนื่องหลังจากโรงเรียนได้รับงบประมาณตามโครงการที่เสนอขอและดำเนินการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงก้าวสู่ขั้นตอนการดำเนินงานโดยใช้วงจรพัฒนาคุณภาพงาน PDCA ของเดมมิ่ง 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย การวางแผน (Plan : P) การปฏิบัติ (Do : D) การตรวจสอบ (Check : C) และการปรับปรุงแก้ไข (Action : A)

โครงการอาหารกลางวันแบบยั่งยืน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ทุกด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คือ ด้านการพัฒนาบุคลากร องค์ความรู้ และถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการบริหารและกระบวนการดำเนินโครงการ ด้านภาคีเครือข่าย และการมีส่วนร่วม ด้านการวิจัยและพัฒนากิจกรรมตามโครงการ ด้านการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ซึ่งผู้วิจัยได้อภิปรายผลแยกเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาบุคลากร องค์ความรู้ และถ่ายทอดเทคโนโลยี เป็นการแต่งตั้งมอบหมายให้มีคณะกรรมการดำเนินงานผู้รับผิดชอบให้ครอบคลุม มีโครงสร้างการบริหารและแผนการดำเนินงานทุกกิจกรรมตามโครงการ มีคณะกรรมการนิเทศติดตาม ประเมินผลกิจกรรมตามโครงการและรายงานผลการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ

จากผลการวิเคราะห์การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกสกร เขต 1 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนทุกแห่ง ได้ให้ความสำคัญของโครงการนี้ทุกขั้นตอน โดยเฉพาะการสรรหาบุคลากรมารับผิดชอบโครงการนี้ ซึ่งสอดคล้องกับเอกสารประกอบการพิจารณา เรื่อง การตั้งงบประมาณโครงการอาหารกลางวัน และอาหารเสริม (นมโรงเรียน) ตามภาวะเศรษฐกิจ รวมทั้งการควบคุมคุณภาพมาตรฐาน ด้านความปลอดภัยและโภชนาการ คณะกรรมการการศึกษา สภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 24 (2556, หน้า 8) แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา ให้การสนับสนุนทางด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ เพื่อนำไปผลิตในโรงเรียน ประสานชุมชน หน่วยงาน หรือองค์กรในท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในโครงการ (ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำร่วมลงทุน ร่วมประเมิน) ให้โรงเรียนประถมศึกษาเป็นแหล่งฝึกงานสำหรับขยายการให้บริการด้านความรู้ และเทคโนโลยีใหม่ ไปสู่ท้องถิ่น ใช้กระบวนการจัดการความรู้ในการดำเนินการโครงการ

2. ด้านการบริหารและกระบวนการดำเนินการ เป็น การพัฒนาความรู้ของครู ให้มีทักษะในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมแหล่งเรียนรู้ และถ่ายทอดองค์ความรู้ ขยายผลการดำเนินงาน จากผลการวิเคราะห์การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกสกร เขต 1 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งปัจจัยด้านนี้ทำให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จ การจัดทำอาหารกลางวันดีเด่น ควรพิจารณาการบริหารและกระบวนการดำเนินโครงการให้เหมาะสมกับขนาดของแต่ละโรงเรียน การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันนั้นจัดทำโดยครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน นักเรียนควรมีส่วนร่วมในการทำอาหาร โดยแบ่งหน้าที่และหมุนเวียนกันทำงาน นักเรียนได้ฝึกทำทุกอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับคู่มือการดำเนินงานกองทุนเพื่ออาหารกลางวันในโรงเรียน (2559, หน้า 87) ความคาดหวังสู่ความสำเร็จที่ยั่งยืน กองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนในความรับผิดชอบตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีอาหารกลางวันรับประทาน

ครบทุกวัน ทุกคนตลอดปีการศึกษา เพื่อให้ นักเรียนมีภาวะโภชนาการปกติและสามารถลดภาวะทุพโภชนาการในเด็กนักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนสนับสนุนให้โรงเรียน สามารถพัฒนาระบบสุขภาพโภชนาการที่ดีในโรงเรียนให้เอื้อต่อสุขลักษณะและสุขภาพของนักเรียน เป็นสำคัญ ความคาดหวังสูงสุดของการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน คือ การที่นักเรียนได้รับสารอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการครบถ้วน บริเวณภายในโรงเรียนมีระบบสุขภาพโภชนาการที่ดี นักเรียนมีความพร้อม ร่างกายเติบโตสมวัย พร้อมที่จะเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้ใหม่จากสิ่งที่ได้ศึกษาเพื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพ มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ ปลอดภัยจากภาวะเสี่ยงในการเป็นโรคติดต่อไม่ร้ายแรง และโรคอื่นๆ และมีความพร้อมในการช่วยพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต ตลอดจนทำให้โรงเรียนประถมศึกษาเป็นโรงเรียนต้นแบบการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันที่ดีมีประสิทธิภาพที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนในวันข้างหน้า

3. ด้านภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วม เป็นการส่งเสริมให้กลุ่มองค์กร หน่วยงานและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตั้งภาคีเครือข่ายชุมชน มีคณะกรรมการ สถานศึกษาช่วยในประสานงานระหว่างชุมชน ภาครัฐและเอกชน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการ พัฒนาโรงเรียนจากผลการวิเคราะห์การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก มีความคิดเห็นว่ามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการดำเนินงาน โครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ได้ดำเนินการบริหารโดยคณะกรรมการสถานศึกษา ส่งเสริมให้มีระบบการติดตาม ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส เด็กที่มีความสามารถพิเศษ สนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตลอดจน ประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนและการดำเนินงานในรูปคณะกรรมการต่างๆ ทำให้ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ แนวคิดของ นันทพร วีระวัฒน์ (255, หน้า 44) การมีส่วนร่วมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการตามพระราชดำริทุกโรงเรียนจะได้รับการช่วยเหลือ สนับสนุนทั้งในด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และความรู้เทคนิคต่างๆ จากหน่วยงาน ภาครัฐและภาคเอกชน โดยมีหน่วยงานกลางคือ สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเป็นตัวเชื่อมประสาน ภาครัฐส่วนกลาง ทำหน้าที่

ประสานและอำนวยความสะดวกให้หน่วยงาน รวมทั้งสนับสนุน งบประมาณและวิชาการ ส่วนพื้นที่ ทำหน้าที่ประสานแผนและงบประมาณระหว่างหน่วยงานส่วนกลางและ สถานศึกษา นิเทศติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษา สถานศึกษา ประสานการ ปฏิบัติงานกับหน่วยงานในพื้นที่ ภาคเอกชน สนับสนุนให้การช่วยเหลือ ถ่ายทอด ประสบการณ์ เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนา ภาคชุมชน สร้างความ ตระหนักและทัศนคติที่ดีในการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ความเป็นเจ้าของและความ รับผิดชอบต่อสถานศึกษา ร่วมจัดทำแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา ร่วมกิจกรรมพัฒนา ของสถานศึกษา สนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อการ พึ่งตนเองในการพัฒนาได้ในอนาคต

4. ด้านการวิจัยและพัฒนากิจกรรมตามโครงการ เป็นการใช้ประโยชน์ใช้ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การเก็บและจัดบันทึกข้อมูล การใช้สถิติพื้นฐานมาวิเคราะห์ ผลการดำเนินงานและให้คำปรึกษากับผู้ที่สนใจเพื่อนำไปพัฒนาโครงการ จากผลการ วิเคราะห์การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหาร กลางวัน และครูผู้สอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการ ดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนต้องมีแนวพัฒนาที่ดีขึ้น โดยโรงเรียนเก็บ ข้อมูล จัดบันทึกข้อมูล ใช้สถิติพื้นฐานเพื่อการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน สามารถให้ คำปรึกษาในการพัฒนาโครงการ และนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาโครงการ ผู้บริหาร โรงเรียนครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอน จึงมีรูปแบบการวิจัยเพื่อ พัฒนาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน ซึ่งสอดคล้องกับคู่มือการปฏิบัติการ โครงการอาหารกลางวันแบบยั่งยืน (2555, หน้า 56) วัตถุประสงค์ของการวิจัยพัฒนา โครงการ เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันแบบยั่งยืน เพื่อศึกษาความ พึงพอใจผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันแบบยั่งยืน เพื่อศึกษา ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไข เพื่อศึกษารูปแบบ การพัฒนาการดำเนิน โครงการฯ ความสำเร็จ

5. ด้านการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ เป็น กระบวนการประชาสัมพันธ์ ประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสารสนเทศหลายช่องทาง และเวลาที่เหมาะสม จากผลการวิเคราะห์การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครู

ผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมีกระบวนการประชาสัมพันธ์ การประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยน เรียนรู้ มีเวลาให้บริการอย่างเหมาะสม และมีช่องทางการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารสารสนเทศ ที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับคู่มือการดำเนินงานกองทุนเพื่ออาหาร กลางวันในโรงเรียน (2559, หน้า 32) การยกย่องชมเชยและการประชาสัมพันธ์ เมื่อสิ้นสุด การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนแต่ละปีงบประมาณ โรงเรียนจะต้องมี การประชุมคณะทำงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อค้นหา หรือรูปแบบการดำเนินงานโครงการอาหาร กลางวันในโรงเรียนที่ดี ตลอดจนค้นหาปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อนำข้อสรุปที่ ได้ ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาโครงการ กิจกรรมในปีต่อไป หลังจากนั้นเพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากร ทางโรงเรียนต้องมีการยกย่องชมเชยและมอบเกียรติบัตรหรือ โล่รางวัลให้แก่ผู้รับผิดชอบโครงการที่มีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ตลอดจนควรมีการ เสนอผลงานของผู้รับผิดชอบโครงการที่ดีมีความเป็นเลิศ ผ่านไปยังสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา เพื่อเป็นการยกย่องคุณความดีของบุคคลเหล่านั้นต่อสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานตามลำดับ ซึ่งทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดย กองทุนเพื่อโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา จะมีการยกย่อง และ ประชาสัมพันธ์ โรงเรียน และบุคคลที่ดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ประสพผลสำเร็จในทุกปี

2. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตาม สถานภาพการดำรงตำแหน่งโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ และครูผู้สอนต่างก็มีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการ อาหารกลางวันในโรงเรียนทุกด้าน เพราะเป็นงานนโยบายสำคัญของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งให้งบประมาณสนับสนุนมาทุกปี แม้ในปัจจุบันจะ ผ่านทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ก็ยังเป็นงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานเช่นเดิม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมควร ภูมิพันธ์ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบ สถานภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน จำแนกตาม สถานภาพของบุคลากร ทั้ง โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ญัฐธิกานต์ โสกงโสด (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา

เรื่องปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ผลวิจัยพบว่า เปรียบเทียบความคิดเห็นจำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ระหว่างอายุต่ำกว่า 5 ปี และอายุตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบโครงการอาหารกลางวันแบบยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่งโดยภาพรวม แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอน ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการขอสนับสนุนงบประมาณ การนำโครงการสู่การปฏิบัติ ระบบนิเทศติดตาม ระบบการประเมินผลและรายงานผล ตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการอาหารกลางวันในทุกระดับตั้งแต่ระดับโรงเรียน หน่วยงานต้นสังกัดในพื้นที่และในส่วนกลาง ตลอดจนบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ บุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องและรับผิดชอบงานโครงการอาหารกลางวัน คนใหม่ขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริรัตน์ อินทนู (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของคณะกรรมการโครงการอาหารกลางวันที่มีต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) คณะกรรมการโครงการอาหารกลางวันมีความคิดเห็นต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก 2) คณะกรรมการโครงการอาหารกลางวันที่มีเพศต่างกัน ตำแหน่งหน้าที่ต่างกันและปฏิบัติหน้าที่โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) คณะกรรมการโครงการอาหารกลางวันที่มีประสบการณ์ทำงานในหน้าที่ต่างกันมี ความคิดเห็นต่อการจัดโครงการอาหารกลางวันโดยรวมและด้านการจัดโครงการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านผลการดำเนินงานนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 4) คณะกรรมการโครงการอาหารกลางวันมีความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการจัดโครงการอาหารกลางวัน ดังนี้ 4.1) ด้านการจัดการโครงการ คณะกรรมการโครงการอาหารกลางวันเห็นว่าปัญหาสำคัญ คือ การบริการอาหารกลางวันฟรียังไม่ทั่วถึงแก่นักเรียนภาคบังคับทุกคน และข้อเสนอแนะสำคัญ คือ ควรส่งเสริมการจำหน่ายอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ 4.2) ด้านการบูรณาการกิจกรรมการ

เรียนการสอน คณะกรรมการโครงการอาหารกลางวันเห็นว่าปัญหาสำคัญ คือ ขาดการบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนในสาระการเรียนรู้อื่นๆ และข้อเสนอแนะสำคัญ คือ ควรสอดแทรกการบูรณาการให้ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 4.3) ด้านผลการดำเนินงาน คณะกรรมการโครงการอาหารกลางวันเห็นว่าปัญหาสำคัญ คือ ขาดการประชาสัมพันธ์ และการรายงานผลโครงการที่ดีและข้อเสนอแนะสำคัญ คือ ควรมีประเมินโครงการอย่างต่อเนื่อง

3. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า ในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันนั้น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ต่างก็มุ่งดำเนินการตามนโยบายเพื่อให้เกิดผลจริงในด้านการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นจัดนักเรียนให้มีส่วนร่วมฝึกปฏิบัติ เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน การจัดครู อาจารย์ให้ดำเนินการโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนได้เหมาะสม บุคลากรจากองค์กร หรือหน่วยงานอื่นให้ความช่วยเหลือ การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน การได้รับงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด การได้รับงบประมาณจากมูลนิธิต่างๆ การได้รับจากผู้มีจิตศรัทธา การจัดหาทุนหรือปัจจัย จากบุคคลหรือองค์กรต่างๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน มีสถานที่ประกอบอาหารที่เหมาะสม มีสถานที่สำหรับให้นักเรียนนั่งรับประทานอาหารร่วมกัน มีบริเวณที่ดินที่ใช้ในการทำเกษตรเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันใน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมควร ภูมิพันธ์ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาหนองคาย เขต 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน จำแนกตาม ขนาดโรงเรียน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านตัวบ่อน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดกลางมีการดำเนินงานมากกว่า โรงเรียนขนาดใหญ่ และด้านผลผลิต มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีการดำเนินงานน้อยกว่าโรงเรียนขนาดกลาง ส่วนด้านกระบวนการไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบโครงการอาหารกลางวันแบบยั่งยืนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอน แต่ละโรงเรียนมีการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันตามโครงการอาหารกลางวันแบบยั่งยืน เช่น โรงเรียนขนาดเล็ก จะมีงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันน้อยมากตามจำนวนนักเรียนที่ขาดแคลนและมีภาวะทุพโภชนาการ แต่ก็สามารถดำเนินการได้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนที่มีอยู่ ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีนักเรียนจำนวนมากก็จะมีงบประมาณมาสนับสนุนการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันมากเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมควร ภูมิพันธ์ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน จำแนกตาม ขนาดโรงเรียน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงานโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอน ต่างก็มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง ซึ่งแต่ละฝ่ายก็ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่ ส่งผลให้การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และมีแนวทางในการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานโดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ มีบุคลากรในการดำเนินงานอย่างเพียงพอ มีแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างต่อเนื่อง มีการจัดสรรเงินทุนอาหารกลางวัน เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันและมีการบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อโครงการอาหารกลางวัน โดยมีโครงการเกษตรเพื่อสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันโดยให้ครู นักเรียน ได้มีส่วนร่วมในการประกอบอาหารกลางวัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kristen (2004, Abstract) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง อิทธิพลของอาหารที่ส่งผลต่อทักษะการดำเนินชีวิตด้านความมั่นคงทางอาหาร ของครอบครัวผู้มีรายได้ต่ำในชนบท พบว่า กลุ่มแม่บ้านที่มีความมั่นคงทางอาหาร จะมีทักษะการดำเนินชีวิตที่ดีกว่า แม่บ้านที่ขาดความมั่นคงทางอาหาร โดยเฉพาะด้านการใช้จ่ายของครอบครัวและ พบว่า มีความสัมพันธ์กับของใช้ในครัวระดับความยากจน การใช้แสตมป์อาหาร การเข้าร่วมโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนและควรให้ความสำคัญใน

เรื่องการความช่วยเหลือครอบครัวที่มีรายได้น้อย โดยเฉพาะด้านทักษะการดำเนินชีวิต เพราะจะเป็นแหล่งข้อมูลที่คุ้มครองความมั่นคงทางอาหาร กรวงศึกษาธิการ (2559, หน้า 18 - 19) เครือข่ายความร่วมมือในโรงเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา กำหนดแผนพัฒนาที่ชัดเจนในการดำเนินงานอาหารกลางวัน โดยยึดหลักการดำเนินงานอาหารกลางวัน คือ มีคุณค่าอาหารถูกต้อง ตามหลักโภชนาการ ตรงต่อความต้องการของผู้เรียน มีความสะอาดปลอดภัย ไม่มุ่งหวังกำไร มีการตรวจสอบควบคุม คำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล พื้นที่ จัดหางบประมาณเพิ่มเติมและส่งเสริมให้มีการผลิตวัตถุดิบ หรือผลผลิตทางการเกษตรป้อนสู่อาหารกลางวันอย่างต่อเนื่องในลักษณะของการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมผลผลิตเพื่ออาหารนักเรียน จัดทำเอกสารหลักฐาน การเบิกจ่ายเงินให้ครบสมบูรณ์ถูกต้อง และจัดทำบัญชีให้ถูกต้องตามหลักบัญชี ให้เป็นปัจจุบันตลอดจนมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน ยกย่องชมเชยและเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานอาหารกลางวัน

ผลการเปรียบเทียบโครงการอาหารกลางวันแบบยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 จำแนกตามประเภทการทำงาน โดย ภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ อาหารกลางวัน และครูผู้สอน มีการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน โดยใช้ กิจกรรมการปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ ที่หลากหลาย ครูมีความรู้ ความเข้าใจ มีความสนใจในการพัฒนาตนเอง มีการวางแผนร่วมกันและปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน สามารถทำให้นักเรียน ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทพร วีระวัฒน์. (2556, หน้า 4) การดำเนินงานในโรงเรียน เรื่องการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ซึ่งดำเนินการในทุกโรงเรียน ของที่ปลูกเอง ทำเอง จะไม่กล้าหาญ ขว้างๆ เพราะเสียดาย นักเรียนลงมือทำการเกษตร ผลิตอาหารด้วยตนเองและเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้วิธีการผลิตที่ไม่เป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่การทำเกษตรรูปแบบผสมผสาน การใช้ปุ๋ยหมัก การใช้สารชีวภาพ ควบคุมแมลง ที่นักเรียนผลิตขึ้นเองจากวัสดุเหลือทิ้งในโรงเรียน เป็นน้ำหมักชีวภาพ ส่วนมากกรมพัฒนา ที่ดินจะให้จุลินทรีย์ที่สกัดมา หรือ บางแห่งจะสกัดจุลินทรีย์ด้วยตนเอง ผลผลิตที่ได้จึงปลอดภัยจากสารเคมีอีกทั้งไม่มีสารตกค้างในธรรมชาติ ผลผลิตจากฟาร์มโรงเรียนจะ นำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหารกลางวัน ดังนั้น จะเห็นว่าแทนที่จะใช้วัตถุดิบที่ ผ่านกระบวนการทางอาหาร บรรจุภัณฑ์ เราก็จะได้ของสดจากฟาร์มโรงเรียนและอาหารที่

นักเรียนรับประทาน แทนที่จะเป็นอาหารปรุงสำเร็จรูป ก็เป็นอาหารที่ปรุงรับประทานเอง
กันใหม่ๆ จักรพงษ์ บุญเลิศ (2541, บทความย่อ อ้างถึงใน นิยม มานะสาร. 2553, หน้า 32)
ได้ศึกษาสภาพการดำเนินการโครงการอาหารกลางวันประสบความสำเร็จและดำเนินการ
ไปได้อย่างต่อเนื่อง โรงเรียนที่มีพื้นที่เพียงพอควรจัดกิจกรรมที่สามารถนำผลผลิตและ
รายได้ไปสนับสนุนโครงการอาหารกลางวันเช่น การเรียนกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ ควรมี
กิจกรรมปลูกพืชผักสวนครัว เพาะเห็ด ทำสวนผลไม้ และเลี้ยงสัตว์ เพื่อนำผลผลิตที่ได้มา
ใช้ในการประกอบอาหารกลางวัน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการวิจัย

1.1 ประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โครงการกองทุนหมุนเวียน
ส่งเสริมการเกษตรเพื่อโครงการอาหารกลางวัน โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา
เป็นรายด้าน พบว่า

1.1.1 ด้านการบริหารจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ
พบข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนมีเงินทุนคงเหลือเมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างก่อนและ
หลังดำเนินการตามโครงการเงินทุนหมุนเวียน ดังนั้น โรงเรียนควรมีการบริหารจัดการ
งบประมาณที่ได้รับอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพโดยมีระบบบัญชี รายรับ - รายจ่าย
เงิน ถูกต้อง

1.1.2 ด้านกระบวนการการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ
พิจารณารายข้อพบข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนมีแผนประชาสัมพันธ์การดำเนินการ
ด้านการประชาสัมพันธ์โครงการเงินทุนหมุนเวียนโดยจัดทำสื่อวีดิทัศน์ ดังนั้น โรงเรียนควร
มีแผนการประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงกับทุกกลุ่มคน เช่นการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ
อิเล็กทรอนิกส์

1.1.3 ด้านผลผลิตทางการเกษตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา
รายข้อพบข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการเงินทุนหมุนเวียนมีรายได้
ระหว่างเรียน ดังนั้น โรงเรียนควรส่งเสริมให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมให้มากขึ้นและอำนวยความสะดวกในการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรให้กับนักเรียน

1.1.4 ด้านคุณภาพอาหารกลางวัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้ปกครองหรือผู้แทนองค์กรส่วนท้องถิ่นมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการเงินทุนหมุนเวียน ดังนั้น โรงเรียนควรให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในประกอบอาหารให้กับนักเรียนมากขึ้น

1.1.5 ด้านภาวะโภชนาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนที่มีภาวะทุพโภชนาการ ลดลง ดังนั้น โรงเรียนควรจัดสรรอาหารให้เหมาะกับนักเรียนและถูกหลักโภชนาการเพิ่มมากขึ้น แสดงให้เห็นว่า

โครงการอาหารกลางวันแบบยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1. โครงการอาหารกลางวันแบบยั่งยืน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ ดังนั้น โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์ให้กับชุมชนได้ทราบผ่านการจัดป้ายนิเทศ เสียงตามสาย การมอบเกียรติบัตรยกย่องให้กับชุมชนได้รู้เกี่ยวกับผลงานที่ได้รับรางวัลจากการประกวดต่างๆ

2. ด้านการบริหารและกระบวนการดำเนินโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ประสิทธิภาพการดำเนินงานตามกิจกรรมตามโครงการครู/นักเรียน/นักศึกษา จากวิทยาลัยในสังกัด สอศ. เข้าร่วมกิจกรรมตามโครงการ ดังนั้น โรงเรียนควรจัดกิจกรรมและให้บุคลากรได้เข้าร่วมกิจกรรมให้มากที่สุด

3. ด้านการพัฒนาบุคลากร องค์ความรู้ และถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนถ่ายทอดความรู้ (ครึ่งต่อปี) ดังนั้น ในแต่ละปีครูผู้รับผิดชอบโครงการต้องถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคลากรในโรงเรียน อย่างน้อย 2 ครั้ง ต่อปี

4. ด้านภาคีเครือข่ายและการมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนจัดตั้งเครือข่ายชุมชน ดังนั้นในการจัดกิจกรรมโรงเรียนต้องดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุด

5. ด้านการวิจัยและพัฒนากิจกรรมตามโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนประยุกต์ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ดังนั้น โรงเรียนควรนำหลักการทางวิทยาศาสตร์เข้ามามีใช้ให้มากขึ้น

1.2 ประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยในการบริหารโครงการนั้น ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบโครงการได้ปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ส่วนโครงการอาหารกลางวันแบบยั่งยืน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนอาจมีจำนวนไม่เพียงพอ และบุคลากรมีภาระงานมาก จึงทำให้การดำเนินงานแตกต่างกัน นั้นควรจัดสรรบุคลากรให้เพียงพอ

1.3 ประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียนครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า ในการปฏิบัติไม่ว่าโรงเรียนจะขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ ถ้ามีความสามัคคีและปฏิบัติงานตามมาตรฐานการดำเนินงาน งานก็จะออกมาในแนวทางเดียวกัน

1.4 ประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการอาหารกลางวัน และครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่างกัน โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน แสดงถึง ความรับผิดชอบในการดำเนินงานของแต่ละโรงเรียน และมีกระบวนการในการทำงานที่มีประสิทธิภาพสูง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับบริหารจัดการโดยใช้วงจร PDCA และประชุมชี้แจง สร้างความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก ให้ความรู้ความเข้าใจ แต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการอาหารกลางวันในระดับโรงเรียนและระดับสำนักงานเขต คณะกรรมการผู้รับผิดชอบโครงการ ในระดับโรงเรียนและระดับเขตพื้นที่การศึกษา

2.2 ควรมีการยกย่องชมเชยและมอบเกียรติบัตรหรือโล่รางวัลให้แก่ครูผู้รับผิดชอบโครงการที่มีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่

2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เก็บข้อมูล และใช้สถิติพื้นฐานเพื่อการ วิเคราะห์ผลการดำเนินงาน นำผลการดำเนินงานโครงการมาใช้ในการวางแผนเพื่อปรับปรุงพัฒนา

2.4 ควรกำกับ ติดตาม นิเทศและประเมินผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน

2.5 ควรสรุปรายงานผลโครงการส่งเขตพื้นที่และนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง